

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ Ν.Ο.Π.Ε -ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2005-2006

ΜΑΘΗΜΑ ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΕΡΓΑΣΙΑ

Της Θωμαδάκη Ιωάννας

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Η συνταγματική προστασία της ιδιοκτησίας

ΔΙΔΑΣΚΩΝ Καθηγητής : κ. Ανδρέας Δημητρόπουλος

ΑΘΗΝΑ ΜΑΪΟΣ 2006

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

I . Εισαγωγή

II . Η νομική φύση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας

III . Περιορισμοί της ιδιοκτησίας

A . Γενικοί περιορισμοί

B . Ειδικοί περιορισμοί

IV . Η έκταση και το περιεχόμενο της συνταγματικής προστασίας

V . Φορείς και αποδέκτες

Ι.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το δικαίωμα της ιδιοκτησίας ,δικαίωμα πρώτης γενιάς κατά την παραδοσιακή συνταγματική θεωρία των ατομικών δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε στο άρθρο 17 της Γαλλικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη(Declaration des droits de l'homme et du citoyen) το 1789 όπου καταργήθηκε η φεουδαρχική ιδιοκτησία και αναγνωρίστηκε η αστική ιδιοκτησία ως «φυσικό ,απαράγραπτο ,απαραβίαστο και ιερό δικαίωμα».Αντίστοιχη κατοχύρωση υπάρχει και στα ελληνικά επαναστατικά συντάγματα (1822 Άστρος Κυνουρίας ,1827 Τροιζήνα).

ΙΙ . Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Το δικαίωμα της ιδιοκτησίας στην ελληνική έννομη τάξη κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα στο άρθρο 17.Σύμφωνα με το Σύνταγμα «η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του κράτους, ,τα δικαιώματα όμως που απορρέουν από αυτή δεν μπορούν να ασκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος».

Η φράση που αναφέρεται στην ιδιοκτησία ότι «τελεί υπό την προστασία του κράτους» ταιριάζει περισσότερο στη φύση των κοινωνικών δικαιωμάτων παρά σε αυτή των παραδοσιακών ατομικών δικαιωμάτων.

Συνεπώς ο συντακτικός νομοθέτης παράλληλα με την αμυντική διάσταση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας, την αξίωση δηλαδή αποχής έναντι του κράτους, προσδίδει και μία θεσμική διάσταση¹ στη προστασία της ιδιοκτησίας δεδομένου ότι ασκείται με τον εξής σκοπό, δηλαδή τη μη-βλάβη του γενικού συμφέροντος. Η θεσμική εγγύηση της ιδιοκτησίας έχει την

¹ Βλ.Τ.Κασσιμάτη Η συνταγμ.έννοια της ιδιοκτησίας και της διεύρυνσης αυτής. ΕΔΔ 1974

χρησιμότητα ότι ο μη συντακτικός νομοθέτης δεν μπορεί να καταργήσει το θεσμό της ιδιοκτησίας που αποτελεί πρωταρχικής σημασίας στοιχείο της ελληνικής έννομης τάξης, έχει όμως την δυνατότητα να διαμορφώσει το περιεχόμενό της καθώς να επιβάλει σχετικούς περιορισμούς. Συνεπώς ο κοινός νομοθέτης μπορεί ανάλογα με τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες να μεταβάλλει αντίστοιχα και το περιεχόμενο της ιδιοκτησίας καθώς και τη λειτουργία της ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα τον σκοπό της².

III . ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

A. Γενικοί Περιορισμοί

Το άρθρο 17 Σ αναφέρει ότι η ιδιοκτησία προστατεύεται απ' το κράτος με την περιοριστική ρήτρα όμως του γενικού συμφέροντος, η οποία ταυτίζεται με μια γενική επιφύλαξη υπέρ του νόμου³.

Αυτό σημαίνει ότι ο κοινός νομοθέτης μπορεί να περιορίσει τις εξουσίες που προέρχονται από τον σκοπό της ιδιοκτησίας με την προϋπόθεση όμως ότι αυτοί οι περιορισμοί είναι σχετικοί με τον σκοπό αυτό, εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον και δεν μεταβάλλουν τον πυρήνα του δικαιώματος της ιδιοκτησίας ώστε να την εκμηδενίζουν και να την απομακρύνουν από τον προορισμό της⁴.

Αυτοί οι περιορισμοί αμβλύνουν τον αποκλειστικό χαρακτήρα της ιδιοκτησίας με σκοπό την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και οικιστικού περιβάλλοντος.

1) Η ιδιοκτησία δέχεται σοβαρούς περιορισμούς για την προστασία του περιβάλλοντος.

α) Συγκεκριμένα όσον αφορά τα δάση και τις δασικές εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως «ευπαθή οικοσυστήματα»

² Βλ. Bverf GE 31, 229, 240

³ Ε.Βενιζέλος Το γενικό συμφέρον και οι περιορισμοί των συνταγματικών δικαιωμάτων 1990

⁴ ΣτΕ 4575/1998

(ΣτΕ 951/96) υπάρχει αυστηρό προστατευτικό καθεστώς. Η προστασία των δασών κατοχυρώνεται από τα άρθρα 24 παρ.1 και 117 παρ.3,4 Σ.

Έτσι λοιπόν κάθε ιδιωτική δασική έκταση που καταστρέφεται από πυρκαγιά κηρύσσεται υποχρεωτικά αναδάσωτέα (ΣτΕ 926/82) κάτι που αποτελεί σοβαρότατο περιορισμό της ιδιοκτησίας και συγκεκριμένα του δικαιώματος κυριότητας, χρήσης, διάθεσης και κάρπωσης της συγκεκριμένης έκτασης. Άλλες αποφάσεις που επιβεβαιώνουν την υποχρέωση αναδάσωσης είναι οι ΣτΕ 2778/88 και ΣτΕ 664/90.

Άλλωστε, σύμφωνα και με την ΣτΕ 4220/80, το δικαίωμα της κυριότητας περιορίζεται προς χάριν της συντήρησης, ανάπτυξης και προστασίας των δασών της χώρας.

Όπως γίνεται λοιπόν αντιληπτό οι περιορισμοί της ιδιοκτησίας που αφορούν ιδιωτικά δάση είναι ιδιαίτερα εκτεταμένοι. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι η προστασία των δασών είναι βασικός στόχος του συντακτικού και του κοινού νομοθέτη και αυτό δεν θα μπορούσε να εμποδιστεί από ένα ατομικό δικαίωμα όπως είναι η ιδιοκτησία. Εξάλλου μπορούν να συνεχίζονται ορισμένες δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας όπως η υλοτομία υπό όρους αρκεί να μη θίγουν το περιβάλλον και να μην παραβιάζεται ο πυρήνας του αρ. 17Σ.

β) Επιπλέον περιορισμοί μπορεί να υπάρχουν και στις περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως. Σύμφωνα με την ΣτΕ 1518/80 δεν είναι αθέμιτος περιορισμός της ιδιοκτησίας η θέσπιση όρων και περιορισμών δόμησης και χρήσεως σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος.

Ακόμα η ΣτΕ 3682/86 έκρινε ως θεμιτό περιορισμό της ιδιοκτησίας την κατεδάφιση περιφράξεων που εμποδίζουν την πρόσβαση στις ακτές αφού οι περιφράξεις δυσχεραίνουν την απόλαυση ενός αγαθού που πρέπει να γίνεται με τρόπο ανενόχλητο.

2) Ένας ακόμα λόγος που περιορίζεται η ιδιοκτησία είναι η πολεοδομική ανάπτυξη και η χωροταξική αναδιάρθρωση. Στο άρθρο 24 παρ.2Σ η χωροταξική αναδιάρθρωση της χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και επέκταση των

πόλεων και των οικιστικών περιοχών υπάγεται στις αρμοδιότητες του κράτους. Η ΣτΕ 20/84 έκρινε ότι η χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση σκοπεύει στο να εξυπηρετείται καλύτερα η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να δημιουργούνται καλύτεροι όροι διαβίωσης. Γι' αυτό το λόγο δεν επιτρέπεται η οικοδόμηση και διαμόρφωση νέων πόλεων ή άλλων δομημένων περιοχών χωρίς προηγούμενη γενικότερη χωροταξική μελέτη.

Ακόμα μια ιδιαίτερη περίπτωση περιορισμού της ιδιοκτησίας είναι η υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ.3-5, συμμετοχή των ιδιοκτητών στη δημιουργία χώρων κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων. Η ΣτΕ 1525/81 έκρινε ως συνταγματικώς ανεκτή την επιβολή εισφοράς ποσοστού επιφάνειας γης μεγέθους του 30 % ή 40 % της ιδιοκτησίας και εισφοράς χρηματικής εξισούμενης με το 15 % της αξίας της έκτασης που του απομένει.

3) Όσον αφορά την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος κατοχυρώνεται στα άρθρα 24 παρ.1 και 6 Σ. Ο κοινός νομοθέτης έχει την εξουσία να καθορίσει τα αναγκαία και περιοριστικά της ιδιοκτησίας μέτρα που χρειάζονται για την πραγματοποίηση της προστασίας. Φαίνονται λοιπόν οι διευρυμένες εξουσίες του νομοθέτη που έχει μεγαλύτερη ευελιξία από αυτή που του δίνει το άρθρο 17Σ και μπορεί να πάρει αποτελεσματικότερα μέτρα για την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Επίσης ο κοινός νομοθέτης μπορεί να καθορίσει τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών όταν ο περιορισμός υπερβεί τα ανεκτά όρια και αδρανοποιηθεί η ιδιοκτησία.

Οι περιορισμοί που αφορούν την προστασία των αρχαιοτήτων είναι σοβαρότατοι. Για την επιχείρηση οποιασδήποτε εργασίας σε αρχαιολογικούς χώρους από ιδιοκτήτες των ακινήτων που βρίσκονται μέσα σ' αυτούς τους χώρους είναι αναγκαία διοικητική άδεια (ΣτΕ 811/87, ΣτΕ 364/82).

Άλλοι σοβαροί περιορισμοί αποτελούν οι απαγορεύσεις οικοδόμησης ακινήτων για λόγους προστασίας αρχαιολογικών χώρων. Σύμφωνα με την ΣτΕ 3610/87 η προστασία του

πολιτιστικού περιβάλλοντος περιλαμβάνει τόσο τη διατήρηση των πολιτιστικών στοιχείων όσο και την αποφυγή βλάβης ή υποβάθμισης τους. Για τους λόγους αυτούς μπορούν να επιβληθούν γενικοί περιορισμοί ή ιδιαίτερα μέτρα.

Επίσης περιορισμοί λαμβάνονται για την προστασία των διατηρητέων κτιρίων. Σύμφωνα με ορισμένες αποφάσεις (ΣτΕ 385/77, ΣτΕ 2418/80) είναι συνταγματικός ο χαρακτηρισμός κτιρίων ως διατηρητέων, αρκεί να μην αδρανοποιείται η ιδιοκτησία.

Σχετικά με την προστασία των τοπίων φυσικού κάλους μπορούν, για χάριν αυτής, να επιβληθούν περιορισμοί με την προϋπόθεση ότι η προστασία των τοπίων αυτών είναι σημαντική για το δημόσιο συμφέρον (ΣτΕ 975/96, ΣτΕ 3473/77). Έτσι η ΣτΕ 376/88 έκρινε ότι δεν αποκλείεται καταρχήν η εκτέλεση έργου ή ανέγερση οικοδομήματος σε περιοχές φυσικού κάλους. Η Διοίκηση θα πρέπει να αξιολογεί και να εκτιμά όλα τα στοιχεία πριν δώσει άδεια για τη λειτουργία βιομηχανίας, οικοδομήσεως κλπ.

Πάντως το «γενικό συμφέρον» του αρ.17 παρ.1 Σ περιλαμβάνει, εκτός απ' την προστασία του περιβάλλοντος και άλλα έννομα αγαθά όπως η δημόσια τάξη, η δημόσια υγεία, η άσκηση κοινωνικής πολιτικής⁵, η ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

B. Ειδικοί περιορισμοί

1) Ιδιαίτερες κατηγορίες πραγμάτων

Το άρθρο 18 παρ.1Σ αναφέρει: « ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την ιδιοκτησία και τη διάθεση των μεταλλείων, ορυχείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών χώρων και θησαυρών, ιαματικών, ρεόντων και υπόγειων υδάτων και γενικά του υπόγειου πλούτου». Αντίστοιχα το άρθρο 18 παρ.2Σ ορίζει: «Με νόμο ρυθμίζονται τα σχετικά με την ιδιοκτησία, την εκμετάλλευση και την διαχείριση των λιμνοθαλασσών και των μεγάλων λιμνών, καθώς και τα σχετικά με τη διάθεση γενικά των εκτάσεων που προκύπτουν από την αποξήρανσή τους.

⁵ Βλ. Α.Γεωργιάδη, άρθρο 100 σε ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ/ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΚ, V, 1985

Οι παρ.1 και 2 του άρθρου 18Σ αναφέρουν ότι ειδικοί νόμοι και νόμος αντίστοιχα ρυθμίζουν τα περαιτέρω ζητήματα που αφορούν αυτές τις κατηγορίες πραγμάτων. Αυτοί οι νόμοι είναι εκτελεστικοί και αν δεν εκδοθούν, γίνεται εφαρμογή των άρθρων 17Σ για την ιδιοκτησία και 24Σ για την προστασία του περιβάλλοντος. Το άρθρο 18 παρ.1 και 2Σ δίνει στον κοινό νομοθέτη την ευκαιρία να διαμορφώσει ευκολότερα την προστασία των αναφερθέντων στις παρ.1 και 2 και χωρίς την εγγύηση του άρθρου 17 που αφορά την ιδιοκτησία. Σχετικές αποφάσεις είναι η ΣτΕ για τις ιαματικές πηγές καθώς και η ΣτΕ 1516/79 σύμφωνα με την οποία ο κοινός νομοθέτης μπορεί να απαιτήσει προηγούμενη διοικητική άδεια για γεωτρήσεις για άντληση υπόγειων υδάτων.

2)Επίταξη πραγμάτων

Το άρθρο 18 παρ.3Σ αναφέρει: « Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με τις επιτάξεις για τις ανάγκες των ένοπλων δυνάμεων σε περίπτωση πολέμου ή επιστράτευσης ή για τη θεραπεία άμεσης κοινωνικής ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή υγεία».

Η επίταξη αποτελεί προσωρινή προσβολή της ιδιοκτησίας και γι' αυτό το λόγο η διοικητική πράξη με την οποία κηρύσσεται επίταξη είναι περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 18Σ η επίταξη κηρύσσεται για λόγους πολέμου, επιστράτευσης ή για τη θεραπεία άμεσης κοινωνικής ανάγκης. Η ανάγκη αυτή σύμφωνα με τη ΣτΕ 3456/98 πρέπει να είναι έκτακτη, επείγουσα και πρόσκαιρη και όχι μόνιμη και να θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία ή τη δημόσια τάξη. Κίνδυνος για τη δημόσια τάξη νοείται η διατάραξη της εσωτερικής ασφάλειας της χώρας ενώ για τη δημόσια υγεία η δημιουργία προϋποθέσεων ικανών για την πρόκληση, διάδοση και εξάπλωση μολυσματικών και μεταδοτικών ασθενειών.

3) Αγροτικός αναδασμός και άλλοι ειδικοί περιορισμοί

Στην παρ.4 του άρθρου 18Σ προβλέπεται η δυνατότητα αναδασμού αγροτικών εκτάσεων για την επωφελέστερη εκμετάλλευση του εδάφους και η δυνατότητα λήψης μέτρων για την αποφυγή της υπέρμετρης κατάτμησης ή για την διευκόλυνση της ανασυγκρότησης της κατατμημένης μικρής αγροτικής ιδιοκτησίας π.χ. φορολογικά μέτρα.

Επιπλέον στην παρ.6 του άρθρου 18Σ προβλέπεται ρύθμιση για την αξιοποίηση των εγκαταλειμμένων εκτάσεων και στην παρ.7 η αναγκαστική συνιδιοκτησία μικρών αστικών ακινήτων.

4) Άλλη στέρηση της ελεύθερης χρήσης της ιδιοκτησίας

Στην παρ.5 του άρθρου 18Σ προβλέπεται η δυνατότητα στέρησης της ελεύθερης χρήσης της ιδιοκτησίας λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων. Ορίζεται επίσης ο δικαιούχος και η διαδικασία καταβολής στο δικαιούχο του ανταλλάγματος της χρήσης ή της κάρπωσης που πρέπει να ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες κάθε φορά συνθήκες.

Εφόσον έχουν επιβληθεί μέτρα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής μόλις εκλείψουν οι ιδιαίτεροι λόγοι αυτά αίρονται αμέσως. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης παράτασης των μέτρων το ΣτΕ αποφασίζει για την άρση τους, κατά κατηγορίες περιπτώσεων, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον.

IV . ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Το βασικότερο ζήτημα που αφορά την έκταση της συνταγματικής προστασίας είναι το εάν η συνταγματική προστασία της ιδιοκτησίας περιλαμβάνει μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα⁶ ή και τα ενοχικά. Σύμφωνα με την 1^η άποψη, αυτή ανταποκρίνεται περισσότερο στη βούληση του συντακτικού νομοθέτη και επιπλέον θεωρείται ότι η προστασία και των ενοχικών δικαιωμάτων είναι άνευ λόγου εφόσον το άρθρο 106 (παρ.3,4,5 Σ) επεκτείνει την προστασία της ιδιοκτησίας στο σύνολο των περιουσιακών δικαιωμάτων που συνδέονται με τη λειτουργία της επιχείρησης.⁷

Εκείνοι που τάσσονται με τη 2^η άποψη της διεύρυνσης της έννοιας της ιδιοκτησίας πιστεύουν ότι η προστασία μόνο των εμπράγματων δικαιωμάτων ταιριάζει στη δομή μιας προβιομηχανικής κοινωνίας όπου η ακίνητη ιδιοκτησία ήταν η πιο πολύτιμη. Ωστόσο εφόσον τώρα τα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα έχουν μεταβληθεί ριζικά και υπάρχει μια διόγκωση του τριτογενούς τομέα της οικονομίας με την εμφάνιση μεγάλων βιομηχανικών μονάδων, αυτή η θεωρία θεωρείται ξεπερασμένη πλέον.

Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 1 (παρ.1) του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο δικαιούται του σεβασμού της περιουσίας του⁸ ενώ παράλληλα η έννοια που δίνεται στην περιουσία από νομολογία

⁶ Ν.Ν.Σαριπολος Σύστημα του Συνταγματικού Δικαίου της Ελλάδας Γ'1923

⁷ Α.ΜΑΝΕΣΗ/ Α.ΜΑΝΙΤΑΚΗ Κρατικός παρεμβατισμός και Σύνταγμα Νο.Β.1981

⁸ Γ.Δρόσου Συνταγματικοί περιορισμοί ιδιοκτησίας και αποζημίωση. 1997

των οργάνων της ΕΣΔΑ, είναι ευρύτατη⁹. Γνωστή είναι η υπόθεση Van de Marle όπου το ΕΔΔΑ αποφάσισε (απόφαση 26.6.1986, Α αρ.101 παρ.41) ότι η περιουσία περιλαμβάνει κάθε ιδιωτικό δικαίωμα το οποίο έχει κληρονομήσιμη αξία ή αφορά απλά οικονομικά συμφέροντα.

Αντίστοιχη είναι η στροφή της ελληνικής νομολογίας ως προς την ερμηνεία του αρ.1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου καθώς ο ΙΑΠ δέχθηκε ότι στην έννοια της περιουσίας σύμφωνα με το αρ.1 περιλαμβάνονται εκτός από τα εμπράγματα δικαιώματα και δικαιώματα περιουσιακής φύσης καθώς και τα κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο η Ελληνική νομολογία να αναγνωρίσει τη συνταγματική προστασία των ενοχικών δικαιωμάτων καθώς το ΕΔΔΑ έχει καταδικάσει πολλές φορές την Ελλάδα και την έχει αναγκάσει να καταβάλει υψηλές αποζημιώσεις¹⁰. Ακόμη όμως και αν θεωρήσουμε ότι το άρθρο δεν προστατεύει τα ενοχικά δικαιώματα, αυτά προστατεύονται από το άρθρο 28 παρ.1 Σ και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ.

⁹ Ε.Ρουκούνα Διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. 1995

¹⁰ Καταδικαστικές αποφάσεις σε βάρος Ελλάδας για πλημμελή προστασία ιδιοκτησίας κατά την ΕΣΔΑ:24.6.1994 Παπαμιχαλόπουλος κατά Ελλάδος Α260-Β, Υπόθεση Ιερών Μονών κατά Ελλάδος 9.12.1996 301-Α

Υ.ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ

Στο άρθρο 17Σ δεν υπάρχει καμία διάκριση ως προς τους φορείς του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Επομένως φορέας αυτού του δικαιώματος μπορεί να είναι Έλληνας ή αλλοδαπός, φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Παρόλα ταύτα στους αλλοδαπούς για λόγους κυρίως εθνικής ασφάλειας και αφού δεν καλύπτονται από την αρχή της ισότητας του άρθρου 4 παρ.1Σ θεσπίζονται περισσότεροι περιορισμοί, πάντα όμως με την προϋπόθεση να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

Το Δημόσιο, όπως είναι φυσικό, δεν μπορεί να είναι φορέας του δικαιώματος της ιδιοκτησίας. Αυτή η αρχή ισχύει και για τα ΝΠΔΔ. Σύμφωνα με νομολογία του ΣτΕ εφόσον ο κοινός νομοθέτης ιδρύοντας ΝΠΔΔ μπορεί να αναδιοργανώνει ή να αναρρυθμίζει τους πόρους τους και την περιουσία τους και δεδομένου ότι η περιουσία εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους έχουν ιδρυθεί τα ΝΠΔΔ και δεν αποτελεί ατομική περιουσία, τα ΝΠΔΔ δεν προστατεύονται από το άρθρο 17Σ.

Στους αποδέκτες του δικαιώματος της ιδιοκτησίας περιλαμβάνονται εκτός από το Δημόσιο και οι ιδιώτες σύμφωνα πάντα με τη διατύπωση του άρθρου 17Σ ότι η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του κράτους. Οι προσβολές της ιδιοκτησίας από ιδιώτες ωστόσο προστατεύονται από το Αστικό και Ποινικό Δίκαιο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα το δικαίωμα της ιδιοκτησίας κατέχει πρωταρχικό ρόλο στο ελληνικό Σύνταγμα καθώς και στην έννομη τάξη της χώρας και η Πολιτεία είναι υποχρεωμένη να το διασφαλίζει με όλες τις απαραίτητες θετικές ενέργειες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Π.ΔΑΓΤΟΓΛΟΥ ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ Β'1991
- Ν.Ν.ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Γ'1923
- Α.ΜΑΝΕΣΗ/Α.ΜΑΝΙΤΑΚΗ ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ Νο.Β.1981
- Γ.ΔΡΟΣΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ 1997
- Ε.ΡΟΥΚΟΥΝΑ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ 1995
- Γ.ΚΑΣΙΜΑΤΗ Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΙΔΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ ΑΥΤΗΣ
- Ε.ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ 1990

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- ΣτΕ 1515/79
- ΣτΕ 3456/98
- ΣτΕ 4575/1998
- ΣτΕ 951/96
- ΣτΕ 695/1986 Ολομ. για caretta caretta στη Ζάκυνθο
- ΣτΕ 2778/88
- ΣτΕ 664/90
- ΣτΕ 926/82
- ΣτΕ 4220/80
- ΣτΕ 1518/80
- ΣτΕ 3682/86
- ΣτΕ 20/84
- ΣτΕ 1525/81
- ΣτΕ 811/87
- ΣτΕ 364/82
- ΣτΕ 3610/87
- ΣτΕ 385/77
- ΣτΕ 2418/80
- ΣτΕ 975/96
- ΣτΕ 3473/77
- ΣτΕ 376/88

